

DZIENNIK ŁÓDZKI

Cena 5 zł
 Łódź
 poniedziałek
 14 marca
 1949 r.
 Rok V
 Nr 72
 (1336)

Przed rozpoczęciem sezonu ligowego (20 bm.) piłkarze rozegrali wczoraj kilka spotkań towarzyskich. W Łodzi Widzew przegrał 3:5 z Ruchem, a L. K. S. Włókniarz pokonał Borutę (Zgierz) 3:2.

Zwiastuny kryzysu

Przemysł amerykański w obliczu wzrastających trudności

Trzeźwa ocena ekonomicznej sytuacji USA

NOWY JORK, 13.3 (PAP). W miarę dalszych trudności, na jakie napotykają różne gałęzie przemysłu amerykańskiego szczególnie w zbycie towarów, coraz częściej rozlegają się głosy, wyrażające zaniepokojenie przed nadchodzącym kryzysem gospodarczym w USA.

Profesor ekonomii politycznej na uniwersytecie nowojorskim — Lewis Heney ogłosił w „New York Journal and American” artykuł, w którym przestrzega przed możliwością „ciężkiej depresji gospodarczej”.

Heney przyznaje, że w ciągu ostatnich kilku miesięcy w życiu gospodarczym Stanów Zjednoczonych zauważano oznaki zbliżającego się kryzysu. Do takich oznak autor zalicza stały spadek cen surowców, zmniejszenie się ładunku na kolejach, gromadzenie się u wielu przedsiębiorców nadmiernych zapasów towarów, obniżkę płac, spadek zatrudnienia itp.

Urzędowe i prywatne dane statystyczne świadczą o stałym pogarszaniu się sytuacji w wielu gałęziach życia gospodarczego USA. Według oficjalnych danych, w jednym tylko tygodniu — od 26 lutego do 5 marca ilość ładunków na kolejach spadła o 10,9 proc. w porównaniu z odpowiednim okresem 1948 r. i o 12,4 proc. — wobec 1947 r. Obroty w małych gazynach uniwersalnych w tym samym tygodniu zmniejszyły się o 9 proc. w stosunku do r. ub., a w handlu konfekcyjnym w Nowym Jorku nastąpił spadek obrotów o 18 proc. W ostatnich miesiącach uległy znacznemu zredukowaniu roboty budowlane. Wydobycie antycytu i produkcja obywateli spadły już poniżej poziomu przedwojennego.

Przemysłowcy — podkreśla Heney — chcą przerzucić ciężary, związane z maleńską produkcją, na robotników, zwalnając ich z pracy, lub zmniejszając liczbę godzin zatrudnienia. Jak donosi komisja przemysłowa stanu New York, od 25 lutego do

4 marca przeszło 405 tys. robotników w stanie New York otrzymało zapomogi w charakterze bezrobotnych, co stanowi o 170 tys. więcej w porównaniu z tym samym okresem roku ub.

Liczba bezrobotnych w stanie New York przekracza obecnie 700 tys. ludzi. W Kalifornii przeszło 400 tys. osób zgłosiło się po zapomogi, co stanowi o 70 proc. wyższą cyfrę niż w r. 1948.

Niezlomne postanowienie

(Od wł. koresp. API)

Paryż, w marcu. We Francji walka o pokój zaostrza się coraz bardziej. Maurice Thorez, na ostatniej sesji komitetu centralnego swej partii, wysunął ten problem na pierwszy plan zagadnień chwili obecnej.

Słowa generalnego sekretarza Francuskiej Partii Komunistycznej w sprawie stanowiska robotników i narodu francuskiego na wypadek obecności armii radzieckiej w Paryżu, spowodowane agresją przeciwko państwu socjalistycznym, wywołały szereg znamienitych reakcji.

W klasie robotniczej, w sferach celników i wśród postępowych intelektualistów jasne i niezbita stanowisko Thoreza wywołało olbrzymi entuzjazm. Codziennie dostaje on tysiące listów, wyrażających solidarność z nim. Dzięki jego oświadczeniu naród francuski jeszcze do kładniej zdaje sobie sprawę z niebezpieczeństwa zagrażającego pokojowi.

Olbrzymi rozgłos przemówienia Thoreza, nie tylko w kraju, ale i zagranicą, poważnie zaniepokoił rząd.

Premier Queuille, nie mogąc przeciwstawić żadnego argumentu faktem wykazanym na trybunie Zgromadzenia Narodowego przez Maurice Thoreza i jego przyjaciół, ograniczył się do pogrozek. Natomiast Jules Moch, minister spraw wewnętrznych, tak samo jak podczas ostatniego strajku górników, próbuje w zorganizować prowokację policyjną. Zarządził rewizję w redakcjach dzienników komunistycznych albo sympatyzujących, jak również w siedzibach niektórych organizacji. Kazał aresztować kilku dziennikarzy „Regards” pod pretekstem, że pismo to miało ogłosić ankietę w sprawie produkowania broni przez niektóre zakłady przemysłowe. Skonfiskowane papiery nie zawierały jednak niczego, co by już nie figurowało w oficjalnych wydawnictwach — nie wykryto żadnej „kłamki” Obrony Narodowej. Policja przeprowadziła również wstępne do chodzenie przeciwko Marcel Cachin, sędziemu redaktorowi „Humanite” i Florimond Bonte, dyrektoriowi komunistycznego tygodnika „France Nouvelle”. Wobec tego, iż w obu tych wypadkach chodzi o deputowanych, dochodzenie to prawnie wymaga debaty w parlamencie dla uzyskania zniesienia nietykalności poselskiej panów Cachin i Bonte.

Rada Generalna wielkiej organizacji Kombatantów Pokoju i Wolności, która zebrała się przed paru dniami, dała wyraz swemu oburzeniu w liście, skierowanym do prezydenta Trumana:

„Rząd nasz dał wam do zrozumienia, że pod płaszczykiem Paktu Atlantycznego Francuzi zgodzą się na wojnę agresywną przeciwko Związkowi Radzieckiemu. Nasz rząd wprowadził was w błąd... Zaprzeczamy, jakoby pakt ten podpisany został w imieniu Francji. Nie weźmiemy udziału w przygotowywanej wojnie”.

Młoda uczelnia i wielkie nazwiska

Podniosła uroczystość w Uniwersytecie Łódzkim

Trzy pierwsze doktoraty h. c.

W auli Uniwersytetu Łódzkiego, udekorowanej flagami francuskimi, szwajcarskimi i polskimi, odbyła się wczoraj uroczystość wręczenia pierwszych trzech doktoratów honorowych. Doktorantami h. c. byli: dr Fryderyk JOLIOT-CURIE, profesor Collège de France, dyr. Alfred SCHMID-RESPINGER, prezes Polsko-Szwajcarskiego Towarzystwa im. Tadeusza Kościuszki i Julian TUWIM, znakomity poeta polski.

Aula Uniwersytetu już na długo przed rozpoczęciem uroczystości wypełniona była po brzegi.

W pierwszym rzędzie krzesła zajęli miejscy przybysze osobiste z doktorantów dyr. Schmid-Respinger. Rząd RP reprezentował J. M. Rektor UŁ prof. dr Tadeusz Kotarbiński. Obecny był również poseł Szwajcarii w Warszawie, p. Jaccard. Z ramienia prof. dr. Joliot-Curie i Ambasady Francuskiej w Warszawie przybyli attaché kulturalny i dyrektor Instytutu Francuskiego w Polsce p. Pierre Moisy. W zastępstwie chorego Juliana Tuwima przyjechał delegat Zarządu Głównego Zw. Zaw. Literatów Polskich prof. Waclaw Husarski. Władze samorządowe

reprezentowane były przez wiceprezydenta miasta Bugajskiego i przewodniczącego MRN Andrzeja Jaka.

Uroczystość zgromadziła na sali profesorów Uniwersytetu, przedstawicieli świata nauki, literatury i sztuki, kolonii francuskiej w Łodzi oraz studentów.

O godz. 11 zajął miejsca przy stole przydzielonym Senat Akademicki z Rektorem prof. dr. Kotarbińskim i Prorektorem prof. dr.

Jakubowskim na czele.

Przemówienie wstępne po polsku i po francusku wygłosił Rektor Kotarbiński, kreśląc kolejno sylwetki trzech doktorantów i podając motywy, na których oparł się Senat Akademicki w swym wyborze.

Prof. dr. Fryderyk Joliot-Curie jest jednym z największych współczesnych uczonych. Jego osiągnięcia naukowe w dziedzinie fizyki i chemii zyskały mu światową sławę, której częściowym wyrazem było przyznanie mu nagrody Nobla. Wspomnieć zwłaszcza należy badania nad pierwiastkami promieniotwórczymi, nad dematerializacją materii i nad energią atomową. Z drugiej strony podkreślić należy głęboką miłość uczonego (ciąg dalszy na str. 2)

Praca będzie lżejsza i da lepsze plony

Pracownicy TOR przekazują narzędzia rolnicze wsi Kamion

Przy dźwiękach Hymnu Narodowego wjechały wczoraj traktory do ośrodka maszyn w wsi Kamion (pow. skierniewicki).

Gospodarze, kobiety i dzieci wsi Kamion szczerze manifestowali uczucia wdzięczności i radości z powodu hojnego daru pracowników Centr. Zarządu Techn. Obsługi Rolnictwa (TOR) w Łodzi.

Było się zresztą z czego cieszyć. Wieś otrzymała bowiem 2 traktory, 2 plugi traktorowe, 1 kultywator, 1 bronę talerzową, 2 silniki spalinalne, przyczepkę do traktorów i kompletnie wyposażoną kuznię polową oraz siewniki i młocznice. Miejscowe zaś Koto Ligi Kobiet dostało

od pracowników TOR bibliotekę. Prezes Spółdzielni „S. Chłopska” w Kamionie, Wincenty Kopeć, witając przybyłych na tę uroczystość przedstawicieli władz stwierdził w imieniu miejscowej ludności, że od chwili, gdy pracownicy TOR rozpoczęli patronat nad wsią Kamion, życie we wsi zmieniło się nie do poznania. Wieś ta, do niedawna jeszcze zacofana, modernizuje się z każdym dniem, a ostatnio bardziej postępowi gospodarze postanowili zerwać z przestarzałym systemem gospodarki, organizując spółdzielnię produkcyjną. Zorganizowano również komitet elektryfikacji wsi — Obecnie — mówił Kopeć —

Niezmiennie skłonności do wyzyskiwania

przejawia W. Brytania

Nowe porozumienie w sprawie Suezu nie odbiega od zawartego w 1870 r.

KAIR (TELEPRESS) 13. 3. — Rząd egipski podał do wiadomości, że podpisane zostało nowe porozumienie z Suez Canal Company.

W r. 1870, Disraeli, premier W. Brytanii i być może jeden z najmniej bezpiecznych imperialistów owych czasów, powrócił z zagranicznej konferencji i oświadczył królowej Wiktorii, że przywrócił krajowi „pokój i honor”. Tego rodzaju zwrot w ustach synów Albionu oznaczał, że W. Brytania zrobiła doskonały interes. W tym wypadku — ograłaby Egipt z Kanału Suezkiego, przez zagarnięcie większości udziałów utworzonego Towarzystwa Kanału Suezkiego.

Skorumpowani paszowie pod wpływem gróźb i przymusu sprzedali niemal za darmo tę strategiczną drogę wodną, która dla W. Brytanii stała się wrotami do Indii, umożliwiając bezlitosny wyzysk tego kraju.

Obecnie, nowe porozumienie, podpisane przez Brytyjczyków i Egipcjan wskazuje, że obie strony bardzo niewiele się zmieniły. Egipscy paszowie, mimo, że domagali się pewnych korzyści, niewątpliwie jednak gotowi są do ustępstw, wzamian za niewielką łapówkę. Następcy Disraeliego zaś wykazali niemniejsze skłonności do wyzyskiwania i grabienia słabszych krajów.

Nowa klauzula w porozumieniu przewiduje, że wolne miejsca w zarządzie Suez Canal Company obsadzone zostaną przez Egipcjan oraz, że towarzystwo będzie płacić Egipcjom nieco wyższe odsetki.

Minister islandski jedzie do Waszyngtonu

LONDYN, 13.3 (PAP). Według doniesień agencji Reutersa z Reykjavik minister spraw zagranicznych Islandii — Benediktsson udał się do Waszyngtonu, celem wzięcia udziału w rokowaniach nad paktem północno-atlantycznym.

Brytyjska delegacja

na Kongres Pokoju w N. Jorku

LONDYN, 13.3 (PAP). Ustalono już skład delegacji brytyjskiej, która wyjedzie na Międzynarodowy Kongres Intelektualistów i Artystów w Obronie Pokoju, rozpoczynający się w Nowym Jorku 25 marca. W skład delegacji wchodzi: prof. Bernal, pisarz Golding, historyk Crowther i filozof Stapledon.

Powstańcy zajęli miasto Mandalay w Burmie

LONDYN, 13.3 (PAP). Jak donosi z Rangunu agencja Reutersa, w pocy z soboty na niedzielę wojska powstańcze wkroczyły do miasta Mandalay, leżącego w północnej części Burmy. Równocześnie toczyły się gwałtowne walki w środkowej części kraju z oddziałami powstańczego szerepu Karenów.

Rok Chopinowski na Węgrzech

BUDAPESZT, 13.3 (PAP). W niedzielę odbyło się tu inauguracyjne posiedzenie Węgierskiego Komitetu Uczczenia Roku Chopinowskiego z udziałem ministra oświaty Ortutay i piosła RP Fiderkiewicza. Minister Ortutay oświadczył, że obcięcie przez prezydenta Węgier Szakasitsa honorowego protektoratu nad uroczystościami chopinowskimi jest najlepszym przykładem hołdu, jaki naród węgierski składa Chopinowi. Rząd węgierski — jak oświadczył minister — dotychczas wszelkimi starań, aby uroczystości chopinowskie wypadły

Victor Ledue

(jb)

